

GORIŠKI LIST

Goriški list izide vsako sredo in soboto zjutraj. —
Uprava in uredništvo v Gorici, Corso Verdi štev. 47.
Telefon štev. 292.

Gorica, dne 3. junija 1944.

Oglasi se zaračunavajo po ceniku.
Bančni konto pri Cassa di Risparmio
Gorica.

Glas iz Trsta

Trst, 30. maja.

V vsaki številki Goriškega lista beremo o pozdravih, ki jih dežela pošilja novemu časopisu. Trst se dosedaj še ni oglasil. Vzrok temu je morda, da redki dobijo list v roke, ker je razprodaja skrajno slabo urejena in pomanjkljiva. Nočemo verjeti, da bi vzrok tičal drugje, ker bi to bilo najhujše znamenje. Res je, da je Trst dosedaj bil nekako izločen iz teške borbe, ki jo prestaja dežela in zato ne more biti prežet s tisto politično strastjo, ki izvira vedno le iz bojnega razpoloženja. Časi pa tudi ne dovoljujejo politične apatije in brezčutnosti. Zato zamoremo smatrati tržaško molčanje kot dokaz, da Trst še ni dobro izpregledal in da se še naslanja na prevaro. Tudi to zamore imeti svoje opravičilo. Imeli smo Vilfana, ki nam ga je celi svet zavidal, verjeli smo Gradniku, čitali Bevka... Izvedeli smo, da so tam v gozdovih, pri »onih« in tako je prišla kriva vera v nas. Kdo nas bi zamogel poučiti o nasprotjem? Nimamo časopisa, nimamo možnosti skupnosti in tako žge dvom vse naše duše, naša vest ne najde miru. Čutimo, da politično še nismo mrtvi, da še obstojamo kot edince tržaških Slovencev, da smo še vredni političnega življenja in vsakdo izmed nas išče v sebi resnice. Ni nas sicer malo, ki smo že zdavnaj spregledali in vidimo v tebi, Goriški list, bakljonošca naše ideje in pozdravljam tvoji pojav, kot so pastirji v Betlehemu pozdravili zvezdo, ki je naznanjala prihod Odrašenika. A nismo vsi — še so med nami tisti, ki čakajo povratka Vilfana in njegovih časov, ki ne morejo verjeti v izprijenost ljudi, ki so nam včeraj svetili na poti prosve. Ne morejo razumeti, da ako je Vilfan bil naš najboljši, naš simbol, je danes Vilfan naša smrt. Oče — simbol, sin — svarilo! Tako vsi drugi. Morali bi vedeti, da ako je Vilfan — oče vstrajal na svojem mestu do skrajne možnosti, nas je njegov nadebnostni sinko zapustil v najhujšem trenutku in tako zaigral vsako dedno pravico po vodstvu. Teško je tržaškim Slovencem pokopati prošlosti in ne verjeti več v bivše svoje ljudi. Zato je tem večja krivda teh ljudi, ki so nas opeharili naše prošlosti, oblatili naše simbole, uničili našo vero v poštenost naših bivših odličnjakov. Danes je spoznanje žgoče a potrebno in Tebi, Goriški list, je danes začasno poverjena ta sveta naloga, da zdrobiš prestole teh svoječasnih slovenskih malikov in pokažeš našemu ljudstvu pot, ki edina še vodi v mogočo prihodnost. Začasno — ker tudi tu nalogoma kliče cvetka domobranstva. Domobranstvo, ki naj ne goji sovraštva in razdora, ki naj nam zopet vzbudi ljubezen do naših domov in našega milega slovenskega jezika in nas zopet uvrsti med pravice željne evropske narode. Pozdravljamo torej tebe, »Goriški list« in pozdravljamo

Močni napadi se nadaljujejo

pred albanskimi grči in Frosinone - Na ruski fronti napadajo Nemci z vidnim uspehom - Majniške pomorske izgube zaveznikov

Iz Führerjevega glavnega stana, dne 1. junija 1944.

Vrhovno poveljstvo obo-roženih vojnih sil poroča:

Sovražnik je tudi včeraj nadaljeval svoje mogočne napade proti našim postojankam ob obronkih južnih albanskih grčev in v predelju mesta Frosinone. Zapadno mesta Velletri smo odbili po teških bojih sovražne napade, pri katerih je sodelovala velika množina oklopnikov. Uničenih je bilo 23 oklopnikov. Vzhodno Velletrija se nadaljuje boj s sovražnimi silami, ki so vdrle v naše postojanke. V tem boju se izkazuje posebno regiment padalcev pod vodstvom majorja Tiam-a. Pri Frosinonu in bližini so se izjalovili močni neprijateljski napadi.

Nočna bojna letala so tekom zadnje noči napadla področje Aprilje in tam nahajajoče se topništvo in vojaštvo. Uspeh dober.

Na vzhodnih fronti so naše čete prešle v napad severno od Jassy-a. V teških bojih je bilo s pomočjo bojnega letalstva uničenih 87 sovražnih oklopnikov. Lovska letala, bojne in izvidniške formacije in protiletalsko topništvo je sestrelilo v tem področju 88 sovražnih letal. Tudi v Karpat-skem predzemlju in jugovzhodno Brodija so krajevni napadi nemških in ogrskih čet bili uspešni.

Letalstvo je noč in dan napadalo sovjetski železniski promet z vidnim uspehom. U-

Izgube tolpa na Balkanu

Berlin, 2. junija. Pri čistilnih nastopih v srednji Hrvaški in na Balkanu na področju med Plitviškimi jezeri in pogorjem Velebit so zaplenile nemške čete tudi v prejšnjem tednu velika skladišča živin in streliva. V bojih so izgubili komunistični banditi 681 mrtvih in 220 ujetnikov in prebežnikov.

Berlin, 2. junija. Na področju Garške ob hercegovsko-črnogorski meji so se skušali zopet zbrati razbiti deli komunističnih tolpa. Ti deli so bili ponovno zapleteni v boj ter izgubili pri tem 61 mrtvih, med temi nekega poveljnika brigade. Ujetniki so izpovedali, da so komunisti v teh bitkah imeli najmanj 180 ranjencev.

mo tvojo nalogo. Upati moramo, da ta naš pozdrav ne ostane osamljen — da bo kmalu zrastle pogum tudi tistim, ki danes še ne vedo, da pravzaprav čutijo s teboj, da mislijo, kakor ti in imajo iste želje in hrepenenja... — Kk.

ničene so bile železniške naprave in dva vlaka petroleja.

Na pleskavskem jezeru je bilo uničenih nekaj sovjetskih obo-roženih postojank.

Angloamerikansko letalstvo je bombardiralo zapadno in jugozapadno nemško ozemlje. Osnabrück in Hamm sta bila poškodovana in imela tudi človeške žrtve. Nad nemškim ozemljem in zasedenimi pokrajinami je bilo sestreljenih 13 sovražnih letal. Tudi Ploesti v Rumuniji je utrpel precejšnjo škodo in imel človeške žrtve. Nemška in rumunska zračna bramba je uničila 28 napadalcev letal.

Nemška brza vojna letala so v pretekli noči napadla posamezne kraje v jugovzhodni Angliji.

V mesecu maju je naša vojna mornarica in naše letalstvo potopilo 24 svražnih trgovskih in prevoznih ladij s približno 131.000 tonami in poškodovalo 33 ladij s 169.000 tonami. Razen tega

je bilo uničenih 17 rušilcev, dve podmornici, osem brzih vojnih edinic in tri zaščitne ladje in poškodovanih več lahkih in drugih vojnih edinic.

Gorica, 1. junija. Kakor razvidno iz poročila, bi lahko zapisali mirno - nič novega. ako bi to zamoglo biti v skladu s hudimi boji na vseh predelih fronte. Nič novega, torej, kar se tiče premenjave fronte. Navzlic vsemu se italijanska fronta še zamore označiti za pozorišče polžev ofenzive. Na vzhodni fronti napadajo Nemci. To je pač novost, kajti po mnenju sovražne propagande bi tam Nemci že sploh bili potolčeni.

Dejstvo je le, da se boji nadaljujejo in dokler se boji nadaljujejo ima besedo orožje in človestvo še ni tako brihtno postalo, da bi zamoglo te besede tolmačiti. Treba čakati in čakanje Nemcev prav nič ne vznamirja.

Znamenje, da vedo pri čem da so. V. R.

Francoski prelati proti zračnemu terorju

Pariz, 2. junija. Visoki cerkveni dostojanstveniki so pri pogrebnih slovesnostih na binškošni ponedeljek znova zavzeli svoje stališče k anglo-amerikanskemu letalskemu terorizmu, ki so ga pred vsem svetom ožigosali. To so storili že 14 dni po tem, ko so bili svojim angleškim in ameriškim duhovnim bratom naslovi-li poslanico o groznih posledicah te letalske vojne. Kardinal Gerlier iz Lyona je pri pokopu 500 smrtnih žrtev ugotovil, da je zelo boleče, da oni krogi, ki bi lahko ugodno rešili to vprašanje, doslej sploh še ničesar niso hoteli slišati o vseh pozivih in protestih. Pomožni škof iz St. Etienne je izjavil v svojem pastirskem pismu: »Ker povzročitelj ta vojna tako grozna opustošenja, ker mori in pobija tisoče starcev, žena in otrok, ali pa jih preganja iz njihovih skrivališč, potem pač ne moremo reči drugega, kot da je nečloveška ter da je vsem ljudem v sramoto. Na svetu ni človeka, ki ne bi vsled teh dejanj občutil v sebi nekega notranjega upora. Najraje bi človek na glas izrazil svoje ogorčenje tem ljudem, ki so odgovorni za te grozote in vse to v obraz povedal. Bombardiranje tesno skupaj stanujočega prebivalstva je pač zelo bedna strategija.«

ŠE EN PROTEST

Pariz. Marseilleski nadškof je naslovil duhovnikom in vernikom svoje škofije pastirsko pismo, v katerem najostreje obsoja letalski napad na mesto ter sploh vsa bombardiranja. Dejal je, da pred-

stavlja to neodpušljivo zločinstvo nad nedolžnim in mirnim prebivalstvom, ki ga povzročajo oni, katere množica vsled tega preklinja.

Berlin. Šest ameriških lovcev tipa »Lightning« je na binškošni ponedeljek nad Hrvaško, zapadno od Prijedora sestrelilo dve neoboroženi nemški sanitetni letali tipa »Fieseler-Storch«. Letali sta bili vidno označeni kot letali Rdečega križa.

V TREH DNEH 4000 mrtvih

Vichy. Francoski radio je v ponedeljek zjutraj objavil zadnjo bilanco angloameriških strahovalnih napadov na Francijo, izvršenih v petek, soboto in nedeljo. Prebivalstvo objokuje okrog 4000 mrtvih, 5 tisoč ljudi pa je bilo ranjenih. Radio je opozoril, da so zlasti mladinske organizacije povsod odlično pomagale pri reševalnih in očiščevalnih delih.

Poziv Slovincem!

Slovensko ljudstvo je skozi stoletja obdelovalo goriško zemljo in si s svojim znojem prislužilo pravico bivati na njej. Zato gredo goriškim Slovincem iste pravice kot drugorodnim prebivalcem pokrajine. Priznavamo italijansko suvereniteto. V našem programu je glavna smernica mirno sožitje.

Zavedamo se važnosti trenutka, ki ga preživljamo. Pozivamo vse Slovence, naj z resnim in neizizivalnim obnašanjem pokažejo svojo politično zrelost.

„Goriški list“.

Terenci

Kadarkoli pridejo naši domobranci v kako goriško vas, v kako samotno naselje ob cesti, vedno nalete na osuple in bojzljive obraze. Pri natančnem razgovoru spoznajo naše narodne straže, da se ljudje prav za prav ne boje naših pogumnih fantov, temvoč, da se boje takozvanih terencev, ki vohunijo izza vogla, bojzljivo seveda, kakor jim pristojna, katero naše dekletke bo postreglo domobranec s čašo vode. Tako dekletke si „terencev“ zapomni in ako domobranci oddidejo iz vasi, potem gorje ji...

V resnici so ti „terenci“ prav tako huda nesreča za naše ljudstvo, kakor so nesreča pravi hostarji, pravi kamunistični tolovaji, ki se skrivajo v gozdovih ali pa se čaz dan delajo solidne delavce in skrbne može, ponoči pa izginjajo in ropajo domovanja svojih sosedov. Terenci, namreč taki, ki ne gredo v gozd in ki ostanejo na svojih domovih in v varni sobi, so še bolj nevarni, kakor tisti, ki so kar odkrito povedali, da gredo v gozd in pustili na cedilu svoje družine, svoje žene, dekleta, svoje otroke, svoje stariše. Terencev more še vedno uživati blagodat civilizacije, sme hoditi celo v cerkev, kar po navadi največkrat markira, sme zabavljati po tihem čez domobranci in čez druge vojaške oblasti, nihče se ga ne upa naznaniti. Tak terencev je po navadi najbolj ugledna in zaradi svojega jezika in še prej zaradi svojega nagrabljenega premoženja tudi najbolj spoštovana oseba v vasi. Vsa vas ve o njem, da ima vpliv tu in tam, da more danes ali jutri odrediti „likvidacijo“ nepriljubljene mu ženske, ki se morda kdaj v mladosti ni zmenila zanj, da se utegne maščevati nad ubogim kočarjem, ki mu pred nekaj leti ni hotel pod ceno prodati svojega zadnjega zelnika in se je celo upal z njim - vaškim mogotcem - spustiti v tožbo. Tak vaški „terencev“, zaupnik komunističnih roparjev, ni pozabil ničesar, nad vsakomer se hoče sedaj maščevati in ker sam tega ne more, sestavlja sezname neljubih mu oseb, te seznane neljubih mu oseb, te seznane pa pošilja v gozd. Tam so njegovi bivši hlapci, od njega odvisni ljudje, ki potem prihajajo in hočejo „likvidirati“, - seveda, če ne bi bilo naših domobrancev, ki se upajo tako proti terencev, kakor tudi proti „hostarjem“, „grmarjem“, ali kratko rečeno proti komunističnim tolovajem braniti naše domove.

Po čem najhitreje spoznamo terenca? Najprej po njegovi osebnosti zgodovini. Kadar je šlo za pravo korist naroda, vedno je bil on na nasprotni strani, vedno je držal z oderuhi in s tlačitelji našega ljudstva. Za vsakega, prav za vsakega nam sedaj znanega terenca velja to in ako tega ne ve sedanja goriška slovenska mladina, naj vpraša starejše! Drugo zanesljivo znamenje za terence pa je prav tako, kakor v sosednji Ljubljanski pokrajini ali na Gorenjskem: Terencu, naj bo še tako bogat, naj ima še toliko živine, še toliko blaga v kašči, temu se ne pripeti nič, njega komunistični tolovaji „pardonirajo“ in rajše zaplenijo očetu desetih otrok edino molzno kozo, kakor takemu terencu enega izmed več volov! Ključemo vse goriško kmetstvo prebivalstvo za pričo, da je tako in o tem bo pričala pravična zgodovina, ki se bo pisala v kratkem!

Seveda niso vsi terenci tega kova. Imamo tudi terence, ki

se niso mogli kljub svojemu brezobzirnemu značaju povzpeli do kakega blagostanja. Pri roparjih je že tako, da se nekomu posreči upleniti bogatstvo, drugi pa okrade berače. Tako imamo tudi male terence, ki od daleč zavidajo večje, ki zmorejo več nuditi onim iz grmovja in gozda. Ti mali terenci pričakujejo sedaj za svoje usluge, ki jo dajejo z ovadbami gozdnim roparjem od bodoče „zmage osvobodilne fronte“ seveda tudi svojo nagrado. Ako bi kak gozdni komunist takemu duševnemu revežu ponudil za nagrado „po zmagi“ vladno palačo v Gorici, bi tak revček najbrže to sprejel resno in zato pridno ovajal svoje sosede in zavedne Slovence v gozd, da bi jih ti prišli po noči morit.

Bridka bo usoda v kratkem teh terencev. Preiskava bo kratka, čeprav pravična. Naše ljudstvo zahteva najprej konec terencev, potem bo kmalu tudi konec onih v grmovju in pod smreko.

-tr

Duhovita knjiga našega rojaka

Med sodobnimi slovenskimi pisatelji in leposlovci zavzema prav ugledno mesto nas goriški, pravzaprav kraševski rojak Narte Velikonja, ki živi sicer že skoraj trideset let v Ljubljani, vendar pa še ni pozabil svoje ožje domovine, svoje Goriške in svojega Krasa. Sedaj je višji uradnik pri Pokrajinski vladi v Ljubljani, hkrati pa vrši izredno važno nalogo. Je namreč predsednik Zimske, oziroma sedaj Socialne pomoči. Njegovemu izrednemu organizatoričnemu talentu se je posrečilo, da je zbral vse razpoložljive sile in vsa možna sredstva za resnično socialno pomoč in je tako ublažil v Ljubljanski pokrajini bedo nešteti tisočev.

Narte Velikonja pa uživa še v drugem oziru v slovenski javnosti velik ugled. Je namreč eden izmed redkih slovenskih satirikov in humoristov. Njegova šaljiva, pa včasih tudi bridko žgoča beseda zaležeta včasih več, kakor še tako učene razprave in dolgi članki. Toda tudi kot pisatelj resnih povesti in črtic je Narte Velikonja znan. Njegova povest „Višarska polena“, je vzbudila svoj čas med slovenskim

občinstvom ogromen odmev ter je morala iziti v ponatisu.

Podlistki izpod peresa Narte Velikonje pa so sploh znani med slovensko javnostjo. Pred kratkim sta izšli dve knjigi njegovih „Anekdot“, ki niso zanimive samo po svojem izvirnem načinu pripovedovanja, temveč tudi po bogastvu zgodovinskih spominov.

Sedaj pa je Narte Velikonja izdal v Ljubljani novo knjižico, ki obsega le 30 strani in ki ji je naslov: „Malikovanje zločina“.

Narte Velikonja je eden izmed tistih slovenskih pisateljev, ki so prvi stopili v fronto narodno zavednih Slovencev, ko se je pri nas začelo širiti mednarodno tolovajstvo.

Sedanja knjiga Narteja Velikonje „Malikovanje zločina“ vsebuje več imenitnih člankov o tolovajstvu in njegovi agitaciji.

Ti članki so pisani že tako duhovito, da jih je brati kot užitek, kot zabavo in hrati tudi kot resem opomin nam vsem in onim, ki še tjavajo v meglah nevednosti in zapeljivosti. Knjigo „Malikovanje zločina“, toplo priporočamo in jo more sleherni za mal denar naročiti pri „Ljudski tiskarni“, v Ljubljani ali pri pisatelju samem. -tr

Mi DOMOBRANCI

Mi legijonarji, mi domobranci mi se borimo za svojò zemljò, je pila kri pradedov, je pila znoj očetov, škropimo jo še mi s srčno krvjo.

Mi legijonarji, mi domobranci mi se borimo za svojò zemljò, v stoletjih je obstala, a zdaj naj bi propala, se uničila za revolucijo.

Mi legijonarji, mi domobranci mi se borimo za svojò zemljò, vse upe vanjo smo dali, se v domobranci zbrali, in zdaj jo s puško v roki branimo.

Mi legijonarji, mi domobranci mi se borimo za svojò zemljò, brez rdečih komunistov, brez opreznih karieristov, v bodočnost lepšo jo popeljemo.

Mi legijonarji mi domobranci mi se borimo za svojò zemljò, strnimo se v enoto, v kamenito gmoto, sovrag ob njej razbil si bo glavò.

Preuredba oskrbe z maščobami

Izveček iz članka gosp. Antona Kühnela, referenta za industrijo mleka in maščob pri Vrhovnem Komisarju

V Italiji je bilo olje ena glavnih maščob in ima še danes prvo mesto; rabi se za cvrtje, pečenje in zabelo, dočim imata maslo in mast dosti manjšo vlogo. Nemčija je pred vojno rabila sedemkrat toliko masla, kot ga navadno porabi Italija, toda olje je pri tem dosegalo šele polovično mero v primeru uporabe za vsakega prebivalca.

Maščobni položaj Italije se je poslabšal, ko so kot glavni dobavitelji odpadli nasadi oljko Sicilije, južne Italije in Sardinije, ki so šteli nad milijon oljk. Radi tega ni zamogla republikanska Italija vzdržati oskrbo prebivalstva na višini 400 gramov mesečno za osebo in je precej znižala to mero. Seveda ima to znižanje svoj vpliv na oskrbo maščob v področju Jadrana.

Da pa ne pride do znižanja dodelitev maščob v Jadranskem področju radi pomanjkanja olja, je Nemčija poskrbela za začasno dobavo pitanih prašičev, ki bodo v peljani v uporabo v obliki mastnega mesa brez kosti.

Da se je Nemčija odločila za to dobavo v trenutku, ko ima komaj za lastne potrebe dovolj maščob, je pač hval vredno. Razen teh dobav, se je kolikor mogoče pospešila produkcija olja z obilnatim nasajevanjem oljnatih rastlin na Jadranskem področju in z naredbami, ki naj prisilijo proizvajalce mleka, da ga oddajo pristojnim oblastem. Mleko je najboljši znan dobavitelj maščob.

Z dobavo prašičev iz Nemčije je postala možna preu-

reditvev oskrbe z maščobami v Jadranskem področju. Imeli homo nekatera nadomestila. Dočim je doslej vsakdo prejel skoro vse maščobe v obliki olja, mu bo sedaj nakazana le mala množina istega, ostanek pa bo dobil v obliki mastnega svinjskega mesa. Mesečna porcija bo zvišana in upati je da se bo navada uporabe masti mesto olja kaj kmalu udomačila. Dodelitvene mere bodo določene po delu pozameznika, tako da bodo težki delavci bolje oskrbljeni. Seveda bo maščoba v obliki mastnega svinjskega mesa delala gospodinjam nekaj preglavic v porazdelitvi, ako bi ne bilo mogoče pripraviti to meso, da traja ves mesec. To pa se doseže s kuhanjem. Pri tem nastanejo iz mesa ocvirki, katere se morajo pustiti v masti, ali pa posebej uporabiti. Pri toplotenju je najbolje, da mastno svinjsko meso mečkamo z vihcami, da ga vsega izžmemo. Tako mastno svinjsko meso traja ves mesec, ne da bi se pokvarilo.

Novo mere dobave in poravnitev k oskrbi z oljem odvisijo v prvi vrsti od discipline kmetov in konsumentov v Jadranskem področju. Ako bodo kmetje redno dobavljali mleko in izpolnjevali naredbi o pridelovanju olinatih rastlin in pridelke tudi oddajali na pristojna mesta in ako se bodo istočasno potrudili, da se pospeši rejenje prašičev, se bo oskrba z maščobami še izboljšala. Toda tudi maščobe, ki se nahajajo na črni borzi, morajo preiti v normalno uporabo.

Nadaljnje uničevanje italijanskih umetnin

V Milanu so anglosaški teroristični letalci uničili številna dela renesančnega arhitekta Bramanteja, med njimi cerkev in samostan Santa Marija delle Grazie, pri čemer pa je slavna slika „poslednje večerje“ ostala kakor po čudežu nepoškodovana. Dalje je bilo razrušenih 11 palač iz 15. in 16. stoletja z dragoceni opremami. Samo v Palazu del Seminario je zgorelo 80 dragocenih slik. V palazzo Dugnami je bila uničena dragocena freska slavnega beneškega slikarja Tiepola.

V Vicenzi, ki je doživela hudo razdejavanje, je bilo možno pravočasno rešiti freske slikarja Tiepola iz vile Valmarana. V Trevisu, ki spada med najbolj prizadete kraje Italije, so bila uničena značilna stanovanjska poslopja iz 13., 14., 15. in 16. stoletja, nadalje mestno obzidje, ki je bilo zgrajeno v zgodnjem srednjem veku. Hudo prizadeta je bila tudi stolnica, dalje knjižnica in muzej Ballo. V Palazu della Regione so bile razdejane freske učencev Ciotta. Izredno zgodovinsko umetniško izgubo pomeni razdejavanje padovanske cerkve degli Eremitani, v kateri so bile uničene renesančne freske Andreja Mantegna.

Med uničenimi umetninami mesta Firenc iz dobe renesance in prejšnjih stoletij je tudi

tabernakelj velikega slikarja Filipina Lippija iz 15. stoletja in cerkev sv. Jakoba s florentinskimi slikarji iz 15. in 16. stoletja. V Arezzu so bile hudo poškodovane tri palače iz zgodnjega 14. stoletja. V tamkajšnjem muzeju je bilo uničenih mnogo slik in umetnin iz 14. in 19. stoletja. Prav tako sta bili popolnoma uničeni hiša velikega pesnika Petrarce in knjižnica akademije. Med razdejane zgradbe v Rimu spada cerkev sv. Lovrenca iz bizantinske dobe, enesrednih velikih papeževih bazilik v Rimu.

V poročilu ministrstva je popisanih tudi mnogo stavb, ki so jih porušili anglosaški strahovalni letalci v južni Italiji.

Vesti z vsega sveta

Rim. - Pri prenosu trupla leta 1914 umrlega papeža Pija X., ki so ga izvršili te dni z običajnimi obredi, so pokojniku odvzeli nekaj krbeničnih vretenc, ki bodo služila kot relikvije.

Pariz. - Tukajšnji tisk sporoča, da je De Gaulle po vesti v Casablanci izhajajočega »Petit Marocaina« zahteval od portugalske vlade izročitev generale Noguea in bivšega guvernerja Chatela.

Stockholm. - Reuter javlja iz Washingtona, da je ameriški podpredsednik Henry Wallace odpotoval v Čungking.

Partizanski komandir Weiss

Enemu izmed italijanskih partizanskih oddelkov, ki se klatijo v briško benečanskem področju in ki pripadajo sestavu Garibaldijeve brigade, poveljuje Slovincem znani, žal predobro znani tenente Weiss.

Kdo ne pozna te umazane figure iz *Gomursa*? Od 20. marca 1942. leta do jeseni istega leta je bil tržaški Jud Weiss poveljnik taborišča *c* in pozneje tudi taborišča *d*, in katerem so bili internirani jugoslovanski podoficirji in okrog 3000 civilnih internirancev.

Vsak dan so sestradani interniranci trepetali pred tem sadistom. Obešal jih je za najmanjši prestop ob največji vročini za steber in to tako, da so imeli roke zvezane na hrbtu a z nogami so se jedva dotikali tal. Fantje so padali v nezavest in ta zverina jih je nato tepel tako dolgo, da so prišli k zavesti.

Z zverinstvom se je družila korupcija. V živilskem skladišču je kradel makarone, iz taboriščne delavnice je odnasal podplate, denarne pošiljke pa je zadrževal po mesec dni.

Pakete z živili, ki so jih interniranci tako željno pričakovali, je tiščal v pisarni, da so se živila pokvarila.

Pisem pa tudi po par mesecev ni izročil internirancem.

Bil je eden tistih grdih ljudi, ki jih človek nikdar ne pozabi, ampak kadar so jih spomni, mu uzbujajo grozo in gnus.

Tenente Weiss! Še se bomo srečali in pravična kazen vam ne bo ušla!

Zeneva. - Reuter poroča, da je komunistična stranka v Združenih državah, ki obstoja že 25 let, baje sprejela »soglasen« sklep, da se bo kot politična stranka razšla.

Amsterdam. - Britanska poročevalska služba poroča, da je kanadski ministrski predsednik Mackenzie King na povratku iz Londona prispel v Ottawa. Pri svojem prihodu je izjavil, da ne more ničesar povedati o vtisih iz Londona. Pripomnil je, da je imela imperialna konferenca na programu svojih razgovorov tudi mnogo vprašanj, ki niso bila v neposredni zvezi z vojno.

Milan. - Z Ducejevim dekretom, ki je bil objavljen v italijanskem uradnem listu, je bila določena zastava italijanske socialne republike. Zastava obstoja iz dosedanje trobojke, savejski križ pa je iz nje izpadel. Na vrhu zastavnega droga se bo nahajal znak liktorskega sveznja, fašij. Vojna zastava italijanske vojske ima v sredi črnega orla z raprostrtimi perotmi, ki stoji na vodoravno položnem fašističnem liktorskem snopu.

Berlin. 2. junija. Na nekem bojnem odseku ob Drini so izgubili te dni komunistični tolovaji znova 243 mrtvih in 93 ujetnikov. Poleg tega je bilo zaplenjenega precej orožja in gradiva.

